

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tra România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Colegiul țărănesc.

(*) Constituția regatului român împarte pe alegători în trei colegii, din care al treilea este al țărănimii. Țăranii, cari plătesc o dare cât de mică către stat, constituiesc acest colegiu și trimit în adunarea deputaților 38 deputați prin alegeri indirecte. Acest colegiu a fost înființat fără îndoială cu laudabilul scop a da țărănimii ca clasă socială ocaziune a-și spune cuvântul său în reprezentanța națională și a contribui și ea la facerea legilor. Dar în cei 41, ani decând este în vigoare constituția nu s'a auzit niciodată, ca țărănimea să se manifeste într'un mod oarecare prin reprezentanții săi în parlament, deși nimic n'ar fi fost mai firesc, ca tocmai aci în Corpurile Legiuitoare să se audă mai întâiu și mai puternic strigătul de durere al sătenilor strimtorați, apăsați și exploatați. Colegiul țărănesc era mut și numai arareori își ridica glasul câte un țaran în cameră pentru a rosti câte o cuvântare bine întocmită, reamintind lumii prin acest fapt că colegiul al treilea de drept nu este încă desființat.

Nu putea să se manifeste țărănimea în parlament cu toate că constituția îi deschisese calea spre acest sfârșit, fiindcă partidele politice în lupta lor aprinsă ce o purtau între ele, au luat cu ușurință dela țărănimea neorganizată aproape toate mandatele colegiului al treilea. Astfel în loc ca în adunarea deputaților să între, așa precum glăsuia foarte înțelepțește constituția, 38 țărani, au intrat tot atâția partizani, cari întâ-

reau pozițiunea partidelor politice. Este o foarte mare greșală, că s'a procedat astfel, o greșală, care s'a răzbunat amar asupra tuturor și mai ales asupra statului. Este evident că cu cei 38 reprezentanți ai țărănimii în parlament dela 1866 până astăzi, s'gduirile ce a trebuit să sufere statul român din cauza chestiunii agrare ar fi fost ocolite și mai ales revolta de astăprimăvară ar fi fost cu neputință. Este evident că cu cei 38 reprezentanți ai țărănimii astăzi în parlament soluțiunea chestiunii agrare ar fi ușorată cu mult și garanțiile pentru reușita reformei ar fi neasemănat mai mari.

S'au făcut încercări mai ales în timpurile mai nouă a mobiliza și organiza pe alegătorii colegiului al treilea în anumite județe și a-i scuti de influențele partidelor pentru a-și alege după voința lor liberă deputatul. La alegerile ultime dl Nicolae Iorga, cunoscutul scriitor și profesor universitar, stimat și iubit și prin cercurile noastre, a obținut la Iași un mandat al țărănimii în luptă strajnică cu partidele politice. Dela prima sa pășire în parlament dl Iorga a dat să înțeleagă tuturor în modul cel mai apăsător că el vine ca *representant independent al țărănimii*. Având în vedere calitățile superioare și sentimentele sale naționale precum și pozițiunea sa distinsă în societatea română, mulți vedeau în dânsul nu numai un stegar al reprezentanților țărănimii ci și un organizator al aceluia colegiu care trebuia să fie al țărănimii și nu este.

Cu ocaziunea dezbaterii asupra adresei dl Iorga și-a dezvoltat pe larg programul

său prin un lung și interesant discurs. Punctele directive, cari reies din aceasta cuvântare, nu par însă a fi în concordanță cu modul totdeauna cumpănit al alegătorilor țărani, nici nu desvălesc vre-un temei pentru a vedea vrodată pe dl Iorga ca stegar și organizator al colegiului al treilea. Un reprezentant adevărat al țărănimii trebuie să ia fără îndoială astăzi în parlament o pozițiune adversară proprietății mari, încât aceasta împiedecă reforma agrară; el va trebui să păstreze oare-care rezerve față cu un guvern, care condus de cele mai bune și patriotice intențiuni în privința reformelor, nu poate să procedeze precum ar dori din cauza partizanilor săi; un reprezentant adevărat al țărănimii va trebui astăzi să combată până la un punct oare-care partidele politice, care scapă din vedere scopul înalt al politicii de stat și urmăresc scopuri de partid; un reprezentant al țărănimii va trebui înainte de toate să caute a stabili o înțelegere cu toți ceilalți 37 colegi ai săi pentru o cooperare, și a da astfel în parlament și greutatea necesară cererilor ce se fac și principiilor ce se susțin în numele țărănimii.

Dl Iorga pare însă a fi pierdut răbdarea de pe acum, și înainte de a fi început vre-o acțiune, renunță la ori ce rezerve și declară război tuturor: guvernului, partidelor politice și — colegilor săi mai deaproape, deputaților colegiului al treilea. Pe deasupra afișează, dezvoltându-și programul, un pesimism fără margini, nemotivat și neexplicabil. Va să zică dl Iorga — el singur — în-

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Al treilea turneu de teatru.

— Impresii. —

De Zaharie Bârsan.

VII.

Seara, târziu, ajungem în Oravița. Gîndul de a ne revădea curînd cu prietenii buni, a făcut să ne pară lung drumul dela gară până la Hotel. Aici personalul ne întimpină și ne salută cu bucurie, eram persoane cunoscute.

Noaptea am dormit-o liniștiți. La Oravița nici ru se poate altfel; ești sigur de succes întotdeauna. E un cuib de oameni aici însufieșiți de ceea ce facem noi și de toate manifestațiile românești. În felul cum îți dau mâna, cum îți vorbesc, cum te primesc în mijlocul lor e o pornire sinceră de prietenie. Îmi pare întotdeauna că vor să mă ia în brațe și să mă sărute. Ce ași putea prelinde mai mult pentru nizuințele mele?!

»Să vă simțiți bine la noi, să jucați cu dispoziție! Incolo să nu vă mai îngrijiiți de nimic, e grija noastră!«

Acestea sunt vorbele, pe cari ni-le spun orăvitenii. Și suntem vecinic invitați sau prin cancelariile avocaților sau acasă la ei, sau ne dăm întâlnire după orele de birou la cafenea, unde petrecem un ceas, povestind. Ei discută pe față, laudă ce e de laudat și infierează greșelile societății noastre. Stau în curent cu presa și cu tot ce e românesc. Li vezi totdeauna cu revilele din

România în buzunar, cu »Sămănătorul«, »Viața literară și »Neamul românesc«.

La reprezentații toți ne sar în ajutor, ne pun la dispoziție tot ce ne trebuie, ne ajută la îmbrăcat și când totul e gata ne întreabă:

— Gata tot?

— Gata, răspundem noi, iar ei prietinoși:

— Și noi suntem gata; sala e plină. Să începem.

Piese sunt ascultate cu dragoste și pricepere.

Aici nu merge să tulbure cineva spectacolul printr'un rîs nela locul lui sau prin altceva.

Cînd jucăm »Năpasta«, îmi aduc aminte, un copil dela galerie, înspăimîntat de apariția lui Ion nebunul, a început să plîngă. Imediat, nici nu s'a simțit a fost dat afară dinpreună cu părinții lui și spectacolul s'a continuat într'o liniște de biserică.

Despre publicul din Oravița și împrejurimi ce să mai spui? să mai amintesc un singur caz, caracteristic:

Era gata să începem »Năpasta« cînd ne trezim c'am pierdut piesa. S'știți unde am găsit un exemplar? La un țaran din sală, care venise cu ea în buzunar, să controleze și să citească între acte.

E limpede ce fel de public avem noi la Oravița!

S'au jucat trei reprezentații și după a treia cu trenul de două după miezul nopții trebuia să plecăm spre Dej.

Eram cu toții la berărie la Novac. Intre alții se ridică și un bătrîn cu ochii buni, blînd și

dulce la graiu și spune: »Am avut norocul să ajung dela Milo la Bârsan. Dzeu să vă dea viață lungă s'ajungeți și voi dela Bârsan la urmașii lui!«

În vorbele bătrînului a fost o profeție. La câteva săptămîni după plecarea noastră, am auzit c'a murit. Nu știu cine o fi fost, nici cum îl chemă. Știu numai că era blînd la înfățișare și bun la suflet. Graiul lui era mîn zîos și tremurător de sinceritate. Pașnică să-i fie odihna!

Tot în seara aceea sosi la Oravița Tiberiu Brediceanu, în colindarea lui prin Ardeal, după cântece românești.

Plecăm la 2 după miezul nopții, ajungem a doua zi noaptea la Cluj, dormim câteva ceasuri și dimineața plecăm spre Dej. Ajungem la 11 a. m.

A fost un drum greu peste măsură.

La gară suntem așteptați de prieteni și conduși la hotel. Aici după mai multe ezitări ni se spune că n'avem scenă!

— Ce e de făcut atunci, cum o să jucăm?

— Un podiu!

— Pe podiu nu se poate să facem teatru. Vom declamă câteva poezii și gata socoteala.

— Nu se poate, publicul știe că e teatru.

— Dar bine oameni buni, de trei săptămîni nu s'ar fi putut intruchipă o scenă, pentru Dumnezeu?!

— Apoi că...

— Nu jucăm, e peste putință.

Au plecat și au făcut ce au făcut și-au pornit ridicarea unei scene. S'a tot lucrat până seara și au ajuns cu ajutorul lui Dzeu până la cortină.

cepe o luptă nu cu două fronturi numai, ci și în flancuri, și în același timp ne zugrăvește în culori vii viitorul posomorît al României, care ea singură dintre statele mici ce-o înconjoară, — Sârbia și Bulgaria anume citate — n'are nici un viitor asigurat. Ne întrebăm cine să iscălească acest program de acțiune, cine să urmeze acestui stegariu izolat cu desăvârșire și pesimist el însuși?

Nu ne mirăm nici decât când dl Iorga ne spune că deputații colegiului al treilea, tovarășii săi firești, »stau indiferenți la revendicările țărănilor, privind cu nedumerire sau chiar cu oare-care ironie pe aceia, cari vorbeau înainte de toate pentru clasa lor țărănească și în folosul țărănilor«. Da, căci *izolarea completă* însemnează în lupta politică cea mai slabă pozițiune, ce o poți ocupa, și *pesimismul* este cel mai rău camarad posibil, cel poate avea un luptător. O luptă cu două fronturi, numai în cazuri extraordinare se sfârșește cu victorie pentru cel ce o poartă, dar când totodată trebuie să te aperi și în flancuri, și contra tovarășilor, și ești singur contra tuturor?

Noi credem că un adevărat reprezentant al țărănimii în parlament, adversar declarat al proprietății mari, hrăpitoare și lacome, are să fie, în ceea ce privește vederile sale generale, liberal sau conservator. Nu este exact că aceste numiri de liberal sau conservator sunt simple etichete fără nici un fond. In-suși dl Iorga le distinge, le califică și preferă pe unii înaintea altora.

Dar pentru ce deputatul colegiului al treilea, făcându-și rezervele convenite, n'ar intra într'unul din cele două partide politice, dacă aceste îl primesc cu toate rezervele sale și interesele țărănimii o pretind aceasta? Sau dacă interesele țărănimii, cari sunt busola pentru atitudinea politică a deputaților colegiului al treilea, n'ar permite intrarea lor în unul din cele două partide politice, ori partidele ar refuza din orice cauză primirea lor, pentru ce ei n'ar coopera, în afară de disciplina partidului, cu una din aceste par-

tide atunci când ele promovează interesele țărănimii?

Nu mai încapă nici o îndoială că partidele politice așa cum erau în trecut și cum le vedem astăzi în ființă, nu sunt modele vrednice de imitat și se petrec în mijlocul lor — intra et extra muros — lucruri, cari trebuie sbiciuite și condamnate cu toată asprimea. Chiar conducătorii partidelor și unii membrii marcantți ai lor o fac aceasta în intimitate și în public. Dar când sbiciuim și condamnăm să nu uităm nici binele ce l-au produs aceste partide pentru țară. Dl Sturdza, căruia Dumnezeu i-a dăruit o vieță lungă, plină de sbuciumări, frământări și amărăciuni politice, dar și plină de succese și roade mândre, este astăzi cel mai competent bărbat al României a judeca și pe cele rele și pe cele bune câte s'au petrecut acolo în decurs de o jumătate de veac. Nimeni ca dânsul nu știe mai bine ce este bizantinismul, pe care dl Iorga îl aruncă în fața partidelor, nimeni ca dânsul n'a putut simți mai amar și mai dureros relele și mizeriile cari se cuprind în acea numire, căci cincizeci de ani neîntrerupți a luptat contra bizantinismului. Cu toate acestea dl Sturdza a știut alunga dela sine pesimismul, care apasă pe dl Iorga chiar dela începutul carierei sale politice, și când s'a ridicat în cameră pentru a da un scurt răspuns la vorbire a dlui Iorga și a făcut o asemănare între România de acum cincizeci de ani și între România de astăzi prin cuvinte lapidare și calde, credem că a vorbit din inima tuturor românilor.

Colegiul țărănesc este fără îndoială unul din cei mai importanți factori ai vieții de stat române, el trebuie redat întreg țărănilor. Rolul lui însă nu poate consta în declarația de războiu tuturor, nu într'o luptă desperată și fără șanse de izbândă contra partidelor politice actuale, cari au ridicat țara la un nivel neașteptat, nici în răspândirea unui pesimism descurajator și nemotivat, nici în rostirea unor discursuri de paradă din partea unor sau altor reprezen-

tanți ai țărănimii. Colegiul țărănesc, redat țărănilor în interesul statului, numai atunci își va împlini chemarea sa înaltă, când deputați aleși în libertate de țărani, vor forma un grup solidar pentru apărarea intereselor specifice ale țărănimii și vor ști să-și afle cu cumpăneală și cu chibzuință locul potrivit în partidele actuale de guvernament sau alături de ele prin o cooperare comună destoinică și rodnică nu numai pentru țărănimie ci și pentru toate celelalte clase sociale și pentru interesele generale ale statului.

Președintele Weisskirchner distins. Presa semită de dincoace și de dincolo de Leitha a adus cu multă satisfacție știrea, că președintele camerei austriace, dl Weisskirchner va demisiona încurând din postul său în urma conflictului dintre camera ungurească și cea austriacă. Știrea nu se desminte numai, dar se afirmă că dl Weisskirchner va fi distins cu un ordin înalt din partea M. Sale.

Cultura noastră.

III.

Guvernele ungare au făcut tot ceea ce li-a stat prin putință, ca nici să nu mai luăm cultura direct din izvoarele germane, nici să nu ni o dezvoltăm noi înșine prin noi, ci s'o primim trecută prin filtrul maghiar.

Ce cultură! — Ce filtru!?

Ce poate să ne deie Clujul, Oradea-mare și mai ales Budapesta ca știință, ce ca îndrumare morală?

Nu e chestiune de naționalism, ci de iubire de oameni, dacă ni-se zice: fugiți de acolo! închideți-vă ochii și duceți-vă mai departe, căci acolo nu e pentru voi!

De câte-ori ne deschidem ochii, ca să privim în jurul nostru, vedem lucruri, de cari trebuie să ne ferim și ne vom feri câtă vreme mai e în sufletele noastre pudoare creștinească.

Mai mult nu s'a putut, începuse să vină publicul. După ce se umpluse sala era tixită, își făcu apariția și cassierul. Era prea simpatic decât să te mai superi pe el. La întrebarea de ce a venit așa lăzru ne răspunse:

— Imi dădusem hainele la călcat și numai acum mi-le-a adus.

Mai puteai să zici ceva? Și să fi putut, nu i-ai fi zis; era grozav de simpatic și pace!

Și am jucat așa pe o scenă de 2 pași, fără exagerare, și fără cortină. Lumea de pe galerii din sală vedea tot printre cuișe. Era penibil.

Să nu uit, au concentrat, pardon, au concertat și teologii din Gherla. Au cântat frumos, cum știu ei să cânte. Lumea i-a răsplătit cu aplauze binemeritate.

La hotel, înainte de reprezentație voiam să mi dau niște haine la un croitor să mi le calce. Sun și vine o femeie, femeia dela hotel.

— E vre-un croitor pe aici pe aproape?

Femeia înhoalbă ochii la mine:

— Un scriitor?

— Un croitor, repet eu, e pe aici pe aproape?

— Nu e Măria-Ta, nu e.

— Dar e departe?

— Departe, Măria Ta, departe.

— Ai fi așa de bună să te duci până acolo cu hainele astea să mi le calce... știi să le tăglăzească...

— D'apoi că e *sabău* colea în ocol, Măria-Ta, imi răspunse femeia veselă.

Ce era să-i mai zici, era simpatică și asta, bat o noroc!

A doua zi rămânem la Dej, petrecând ciasuri frumoase în societatea familiei Mihali.

După amiază mergem la Saline, ne îmbrăcăm ca niște irozi, — păcat că nu ne am fotografat! — și lăsându-ne conduși de un călăuz, ne pierdem tot mai mult în intrarea din ce în ce mai umedă și mai întunecoasă a Salinei. Un uruit lugubru ne făcu să ne dăm la o parte, să ne lipim de zidul mucegăit și peste puțin trecu pe lângă noi, întâi un cal nenorocit și după el o vagonetă încărcată, în care sta un om și mai nenorocit, la aparență decât calul. Imi aduceam aminte de paginile măiestre din »*Germinat*« al lui Zoia.

Nu mă extind mai mult în descrierea Salinei, nepotrivindu-se aceasta în cadrul impresiilor mele de teatru.

A doua zi plecăm spre Blaj. Aici mi-s'a întâmplat ceva foarte nevinovat:

Mi se pierduse un cufăr; îl dădusem dela Oravița la Blaj și nu mi sosise. Il rog pe dl deputat Maniu să mi dea trăsura să mă duc până la gară. Se înțelege mi-o pune imediat la dispoziție. Vine cu mine prietenul Iulius și pornim. Trecem întâi pe la bancă să ia de acolo niște așișe, pe cari să le ducă la primărie. Venim cu trăsura în fața primăriei. Iulius se urcă sus, eu rămân în trăsură. În piața Blajului era un circ. Un individ, cocoțat tocmai pe vârful, lega acolo nu știu ce.

Caii tineri nu vor să stea locului. Vizitiul începe să mă plimbe prin piață, prin jurul circului. Il înconjoară odată... îl mai înconjoară odată... Eu mă simțeam grozav de ridicol, c'o șapcă în cap, ras de mustați și cu un păr, plete nu altceva, ocolind un circ mizerabil prin piața prafosă a Blajului. Mă uitam prin toate părțile nu cumva

să mă vadă cineva. Norocul meu că eră după amiază și nu prea eră lume multă pe acolo.

Vizitiul meu, adevărat al dlui dr. Maniu, să nu mint, pornește și-a treia-oară și înconjoară șandramaua. Eră grozav!

Ne oprim iar în fața primăriei. Privind amândoi la individul cocoțat pe circ, zic eu așa ca să zic ceva:

— Grea muncă și asta!...

— Grea, zău! imi răspunde vizitiul și după o pauză se întoarce spre mine.

— D-ta ai mai fost în Blaj?

— Am mai fost. Am fost și vara trecută și astă toamnă.

— Mă mir că nu te-am văzut.

— Dar — îl întreb eu — D-ta ești de mult în Blaj?

— O, ho! de 15 ani!

— Așa?!

Apoi iarăși după o pauză:

— Stați mult aici?

— Până Marți, — eră Sâmbătă.

— Numai până Marți? mă întrebă mirat — și măsurând odată șandramaua de jos până sus adaugă:

— Și vi-o fi trebuit o grămadă de vreme până ați ridicat teatrul ăsta!

N'am mai putut să-i răspund; înghețasem. Bietul om! Acum pricepui: el credea că-mi face o plăcere, plimbându-mă prin jurul circului. Ce eră să-i mai zic? Eră simpatic și ăsta și pace!!

Nu simțământul național, ci pudoarea aceasta ne-a făcut să nu râvnim nici la luxul ce se desfășoară în fața noastră, nici la palatele măețe, nici la viețuirea fără de frâu, ci să ne ferim, știind ce se ascunde printr'ânsele. Și dacă au fost dintre noi și unii, cari au râvnit, ei s'au pierdut — nu pentru că nu erau destul de buni români, ci pentru că slăbise în ei credința.

Ne-am conservat în aceste timpuri pline de ispitiri pentru că de pretutindeni am primit numai ceea ce se împacă cu firea noastră de creștini adevărați, cari am fost creșcuți în biserică și în biserică trăim. Numai așa primim cultura din Cluj, din Oradea-mare și din Budapesta, ba chiar și de ori și unde aiurea ni-s'ar da ea.

De aceea ceice vor să ne piardă își dau silința să ne scoată copiii din biserică pentru ei să nu reziste, când vor fi oameni mari, cum rezistăm noi.

Școala noastră are să fie surpată nu pentru că e românească, ci pentru că ea tindă de biserică, în care viitorii oameni sunt îndrumați a pune temeiul mai mult pe cele sufletești, decât pe cele materiale. Pe asemenea oameni poți să-i strivești cu puterea brutală, dar nu poți nici să-i înspăimânți, nici să-i momești, nici să-i cumperi, căci puțin e pentru dânșii și ceea ce ai putea să le dai, și ceea ce ai putea să le dai și mult numai ceea ce au în sufletele lor.

Zicem în fiecare zi, că e semitizată Ungaria și semitizată e în adevăr nu numai Ungaria, ci întreaga societate europeană, nu însă pentru că s'au sporit într'înșea evreii, ci pentru că e pătrunsă de spiritul semitic în întregul ei fel de a fi și de a gândi. E — nu ovreiască, ci semitică goana după plăceri lumești și neastâmpărata sete de îmbogățire împreună cu ea, semitică lipsa de rușine a celui ce minte și se înjosește, ca să se ridice, iar după ce s'a ridicat calcă în picioare pe alții, semitică e lipsa de cruțare cu cei slabi și umilința față cu cei puternici, semitică, mai presus de toate, luarea în bătaie de joc a tot ceea ce e sfânt.

Așa-l știm semitismul nu numai la popoarele semitice, ci și la elinii și la romanii semitizați în epoca de decadentă: așa este el și astăzi după ce s'a ridicat prin o strașnică organizațiune la stăpânirea lumii moderne.

În luptă cu el avem să ne păstrăm ființa, și nu avem să ne plângem de maghiari, pe cari îi vedem, dacă avem ochi, pierind prin el, care a știut să amăgească prin farmecele lui pe cei mai buni dintre dânșii.

Nu mai încapă nici o îndoială, că impunerea în toate școlile a limbii maghiare e nu numai lucru irațional și brutal, ci totodată și o grea pedecă pentru dezvoltarea intelectuală a poporului român. Nu e cu toate aceste paradox, dacă se zice, că o școală maghiară e mai puțin primejdioasă pentru români decât una românească, în care învățătura se dă fără de control firesc al bisericii.

Mulți dintre noi au ieșit din școli maghiare ori germane și-au trăit și-au muncit, și-au sângerat la nevoie pentru neamul românesc, și mulți dușmani primejdioși pot să ne iasă din școli românești, cari nu stau sub privegherea bisericii.

Acesta e punctul de vedere din care avem să privim cultura noastră până chiar și în ceea ce privește viața economică.

Să muncim cu toții, ca să ne sporim bogățiile și să ne mărginim trebuințele, ca să putem aduna fiecare și pentru zile de bătrânețe, și pentru urmașii noștri, dar să ne înspăimântăm când vedem, că într-o parte se adună mult, în vreme ce în alta nu rămâne nimic, căci acesta nu e lucru curat.

Nici Mântuitorul nostru, nici ucenicii lui, nici sfinții părinți n'au îngrămădit comori de aur și de argint și n'au avut slugi nemărate. Să aibă fiecare ceea ce i-se cuvine după vrednicia lui, dar Dumnezeu nu dă, ca să ai, ci ca să dai, și bogățiile îngrămădite nu de el sunt date.

Nu e dar nici omeneste, nici creștinește rău, că nu avem între noi oameni cu averi mari, cari sperie lumea cu aparențele îmbă-

țătoare ale fericirii, nici celebrități europene cari aleargă prin lume purtându-și faima făcută: cultura noastră să fie în inimile pornite spre viețuirea modestă și cumpătată, în mințile luminate potrivit cu nevoile timpului, în familia bine așezată și în deprinderea de a ne face fiecare treburile fără ca să ne jignim unii pe alții și de a ne iubi și ajuta la nevoie unii pe alții.

Așa ne-au îndrumat părinții noștri, așa și ne petreceam viața și așa să îndrumăm pe copiii noștri și nu numai că vom trăi, ci ne vom ridica încetul cu încetul, ne vom ridica mai presus de cei ce altfel și-au rostit traiul.

Din România.

Din Cameră. Ședința dela 5 Decembrie. Ședința se deschide la ora 2:25 sub prezidenția dlui M. Pherekyde, prezenți 147 din deputați. Pe banca ministerială dnii D. m. A. Sturdza, Emil Costinescu, Spiru Haret.

Se fac formalitățile obicinuite. Dl N. Bălănescu, profitând de prezența dlui ministru de finanțe, repetă întrebarea ce o adresase, anume, când are dl ministru intențiunea de a aduce la îndeplinire, făgăduiala dată țaranilor prin manifestul dela 12 Martie, de a stabili impozitul funciar al proprietăților țărănești pe aceeaș bază și în aceeaș proporție în care s'a făcut evaluarea venitului proprietății mari.

Dl Emil Costinescu declară că a aplicat în chip foarte corect legea de care vorbește dl Bălănescu. Inconvenientul constă însă în faptul că pe unele moșii, evaluarea venitului s'a făcut pe o cifră oarecare, în vreme ce, pentru moștile învecinate evaluarea venitului e dublă. De aci nemulțumirile sătenilor după aceste din urmă moșii, cari cer ca venitul proprietăților lor să fie evaluat ca în proprietatea vecină, lucru pe care legea nu-l îngăduie. Pentru aceasta, e nevoie să se facă un nou recensământ al proprietății rurale, operațiune care nu se poate face pentru moment.

Incidentul e închis. Nefiind nimic la ordinea zilei, ședința publică se ridică la ora 2:40 și d-nii deputați trec în secțiuni. Viitoarea ședință, după câteva cuvinte ale dlui Dim. Sturdza, se anunță pentru Vineri.

Dela Senat. Ședința dela 5 Decembrie. Dl viceprezident Al. Nicolaide deschide ședința publică la

Femeea rea.

De V. Hellmuth, tradusă de Horia Ploș.

(Urmare.)

În zilele următoare îndrăzneala și aroganța deveni din ce în ce mai insuportabilă. De data aceasta îi veni în minte o idee cu totul curioasă. Pentru a putea aștepta pe stăpâni, se duse în odala vecină a dormitorului și încep să cânte, să scuture prin casă, făcând un sgomot asurzitor. S'a isprăvit cu somnul plăcut ce altădată tinăra păreche îl aveă.

A treia zi de când doctorul vrând nevrând fii deșteptat tot la orele 8. Nevasta însă îi zise de data asta:

»Care e pricina, dragă Fritz de te scoli așa de timpuriu?»

Surprins de o așa întrebare, iritat peste măsură îi răspunse Rledinger:

»Crezi tu că mult timp mi-se va face sângele venin de mojița cu care se poartă față de noi, Femi? Te înșeli mult. Afară de acestea după ameză, am observat, că stă cu ceasurile la oglindă.»

În culmea supărării doctorul se sculă și nevasta lui, îi urmă acelaș exemplu. El i-se păreau din contră aceste câteva ore plăcute altădată, astăzi

nefolositoare și plictisitoare. Ceea ce zicea și făcea Femi eră bine făcut. În orice caz propunerea pe care i-a făcut-o Femi de a o însoți la târg, o surprinse.

»D-voastră trebuie să vă obișnușiți și cu această plimbare, dna doctor, și să vedeți cum femeia trebuie să fie îndemânică la cumpărarea lucrurilor în așa fel, ca să nu poată fi amăgită de vorbele goale ale negustoreselor. Trebuie să consimțiți la aceasta, dragă d-nă, căci de când ni-se aduc lucrurile acasă fără să mergem noi în persoană, lucrurile par mai scumpe și mai puțin proaspete.

Nu tocmai plăcut îi recomandă Femi târgul și de aceea prima ei vizită i se păru cam ciudată. Pentru ea eră un adevărat chin momentele când Femi se târguia cu negustoresele. Dar nimic nu i ajută. Greutățile plimbării le suportă fără a zice un cuvânt. În fiecare zi eră martira târgului. Delicateța sensibilității încep să i-se rușineze. Femi nu se rușină de loc de tinăra d-nă schimbând vorbe drastice cu femeile halei. Eră însă un lucru curios. »Comitele halei« dădeau o mai mare importanță servitoarelor decât cutărei d-ne X sau Y. Doamnele fiind mai sfectate sau mai puțin experimentate sunt luate în ris de așa zisele »guralive«.

Banii pentru menajul casei rămân de acum în

mâna Femi. Fără îndoială excedentul îl folosi în așa chip, încât la sfârșitul unei prin economie ei, lămurii pe stăpâni în deajuns de folosința banilor cheltuiți până într-o centimă numai pe cele necesare gospodăriei.

»Ar trebui să-i cerem o amănunțita socoteală«, se gândi doctorul. »Dar vezi lucrul acesta aparține tie, Herta, căci, tu știi bine, eu din principiu nu mă amestec în ale gospodăriei. Curaj îți lipsește dragă Herta pe când »femea rea« îl are peste măsură. Ei i-se vor umplea buzunarele din micile economii zilnice răsând în palme de prostia noastră«.

Prea neînsemnata înclinare a doctorului față de Femi se schimbă din zi în zi într-o ură fanatică. Ori ce mișcare greșită a servitoarei devenea în ochii lui motivul dojenei. Nici când viața tânărului doctor nu suferi, sub nici o tiranie omenească atât cât sub papucul servitoarei sale, ale cărei mâni murdare păreau că dominează întreaga casă. Bunu i plac determina împărțirea zilei, programul bucatelor și asupra multor lucruri cari după privirile doctorului nu aparțin sferei unei servitoare. Da, ea își mărișe așa de mult obrăznicia încât într-o bună zi, venind un prieten intim al doctorului pentru a-l invita la un păhar de bere, Femi îl îndepărtă pe motiv că doctorul e foarte ocupat și sub nici un pretext nu l poate primi.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmaci. La târgulul să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietar: **Loser János, Budapest.**

orele 2 și 25 minute, în prezența dlor miniștri Anton Carp și Toma Stelian și a 86 senatori.

După efectuarea formalităților obicinuite, se dă cuvântul dlui dr. Jugureanu, care cere să se înființeze o listă pe care să semneze fiecare senator când i-se dă un proiect de lege; cu modul acesta nu se va mai face nici o scăpare de vedere la distribuirea diferitelor proiecte.

Biuroul ia act de acest deziderat. Ne fiind nimic în ordinea zilei senatorii trec în secțiuni, spre a continua discuțiunea asupra proiectului de lege privitor la judecătorii de ocoale, ședința ridicându-se la orele 2 și 35 minute.

Ședința următoare pe mâne la orele obicinuite.

Procesul macedoneanului Zugrafu. La deschiderea ședinței, partea civilă profitând de incidentul între ea și Tașcu Purcerea, se retrage.

Se dă atunci cuvântul procurorului general, care descrie viața și caracterul acuzatului în colorile cele mai negre. Spune că în Macedonia a dus o viață desfrânată că a fost leneș și în urmă se angajase chiar într-o bandă bulgară. Cu asemenea vicii i-a fost ușor să devină un criminal. Cât timp a stat în România nu a venit să-și caute nici o meserie, și-a pierdut timpul frecventând cafenelele, iar când a văzut că nu mai are ce face s'a dus la Giurgiu și a omorât pe Costandanos. Spune apoi că în țara noastră asemenea fapte trebuiesc reprimare, pentru a nu se da ocazie și altora să se mai întâmple. Deja am avut ocazia să mai înregistrăm câteva care nu fac onoare unui popor civilizat.

Primul apărător care ia cuvântul este dl avocat Nae Dimancea. D-sa face apologia sentimentului național. Arată cum dânsul care toată viața a luptat pentru idealul național, cunoaște foarte bine psihologia celor cari luptă pentru cauze sfinte.

Dl Covata. Expune suferințele românilor din Macedonia pe care le prezintă ca singura scuză a unor porniri prea brusce din partea câtorva români macedoneni.

Dl Jean Th. Florescu, caută să explice pe cale juridică că fapta lui Zugrafu nu este o crimă ordinară cu premeditare, ci din contră o crimă făptuită pentru un ideal național. D-sa arată acte din Macedonia în care Zugrafu este prezentat ca un om cum se cade, muncitor și foarte blajin, dar ca un convins apărător al ideilor românești.

După dl Florescu ia cuvântul dl C. Axente. (Ședința continuă).

La orele 12 din noapte, se pronunță sentința de achitare, care a fost primită de publicul numeros din sală cu aplauze frenetice și cu strigăte de ură!

Pe stradă s'au făcut lui Zugrafu și apărătorilor săi, manifestații impozante.

Riedinger își pierduse tot curajul neîndrăznind a se împotrivi aroganței servitoarei lui. De multe ori respectul recunoștinței îi închidea gura. Înăurirea ei puternică crescuse într'atât, încât teama și respectul înclucându-se în inima doctorului își provocă pierderea autorității sale de stăpân. Așa de mult îl îngroziră privirile ei aspre și observațiunile înțepătoare încât numai la auzul pașilor ei greoi, afară sau în odaia vecină, îl făceau să tresară gândindu-se la starea lui sufletească din timpul de față.

De mulți ani nu fusese el așa de harnic ca în ultimile luni. Adesea știind pe Femi în apropierea lui își plimba condeiul măzgălind hârtia numai să producă în ochii ei aparența hârniceii. Până și plăcerile pe cari le aveau seara tânăra păreche discutând în liniște, fură distinse prin privirile neplăcute ale »femei rea«. Ceeace provocă mai multă ură în inima doctorului contra ei erau pretinsele povești prin cari Femi îndepărtă din zi în zi pe tânăra d-nă de bărbatul ei.

Cel puțin așa credea. Azi Herta tot timpul și-l întrebuițea zicând haine pentru ea și micul Haut. Mașina deveni o adevărată plăcere pentru dânsa. Astfel toate hainele erau făcute în casă cu acelaș gust și tot atât de frumoase ca și cum le ar fi croit ori care alt croitor. Aceste economii neînsemnate i-se păreau lui adevărate nerozii. Toate sforțările și propunerile făcute nu îndepărtară de lângă mașină pe tinăra-i nevastă, care ajunsese a da o mai mare importanță obiectelor decât persoanei lui.

Lumină în chestia Hamsea.

Publicăm mai la vale frumoasa scrisoare a unuia dintre cei mai respectați, integri și independenți fruntași ai Lipovei, făcând parte din numărul acelor persoane cari călăuzite numai de cele mai curate gânduri, s'a pus în fruntea luptei împotriva protopopului de acolo care e în acelaș timp și o luptă pentru o asanare a moravurilor în sinul bisericii noastre.

Scrisoarea este o strălucită și elocventă justificare a atitudinii noastre în afacerea aceasta și un răspuns la adresa tuturora cari ne-au atribuit alte motive decât iubirea pentru dreptate și pentru binele obștesc.

On. Redacțiunii a »Tribunei«

în Arad.

În afacerea protopopului din Lipova am și eu unele observări la acăror publicare sunt îndemnat prin articolul apărut în »Renașterea«.

Nu m'am adresat cu șirele către on. redacțiunea a »Renașterei«, deoarece din articolul ei m'am convins, că sunt de o altă părere, de o altă morală, și așa — crezându-o consecventă — n'am îndrăznit să cer să propage morală profesată de mine și soții de principii nici măcar prin publicarea epistoalei mele. Drept aceea vă rog, să binevoiți a da loc d-voastră observărilor mele:

»Renașterea« din Caransebeș în numărul 49, ocupându-se cu afacerea protopopului, din Lipova, — scăzut în năcaz — își exprimă durerea, că noi contrarii protopopului, ca oameni inteligenți nu ne putem stăpâni slăbiciunile provenite din simțul de dușmănie și de răsbunare și că noi sălbătăcim moravurile publice și încă din motive personale și de clică; că nu e uman, nici creștinesc a mai amări pe cel amărit, că facem o barbarie, că pe noi nu ne privește afacerea, ci numai pe protopop și pe familia nefericitei învătătoare, că din purcederea noastră se vede, că în viața românească s'a înclibat o decadentă, o sălbătăcie, o deviere dela morală din interese individuale și de clică.

Dl autor al articolului e în perfectă rătăcire, în ce privește motivul și scopul purcederei noastre.

Nu e adevărat, că cineva din noi, — nici măcar domnul dr. A. Halic, care până în timpul mai de pe urmă i-a fost protopopului prieten intim, — ar fi condus de ură, de răsbunare, de motive și interes personale și de clică.

Ce am făcut, ca să putem fi cu drept învinuiți cu astfel de crime comise contra moralei și contra a orice fel de simț omenesc, căci nu s'a afirmat despre protopop deocamdată nimic alta, decât ceeace și tribunul din Timișoara a enunțat, adică, că protopopul a omorât prin nebăgare de seamă mama dela 3 copii și că pe d'oparte zice și el și aderenții lui, că nenorocirea e întâmplarea unui ceas slab, că dela Dumnezeu e trimisă încercarea, iar de altă parte o neagă și jură, că el e nevinovat, va să zică ca preot mințește și în ziua următoare omorului trimite pe ginerele său, pe dl dr. Cioban să anunțe la judecătoria Lipovei faptul zicând, »că pe el (adecă pe Hamsea) a voit să-l împuște cineva, — dl Cioban apol a mai adăogat, că »anarhiștii«, ei au lovit pe învătătoarea și au ucis-o«, și a solicitat eruarea făptuitorului, care a comis un »error in ictu«, va să zică pe acela, care a voit să i stângă pe a lui vieață, dar a stâns alta. (Întrebați pe dl jude cercual dr. Simonfay Emil și ascultați ce vă descopere!) Nu le-a prea crezut-o nimeni minciuna și s'a purces cercetarea criminală. Aici apoi iar a început protopopul cu morală lui »sui generis«, a dat alt revolver și a esoperat, că numai atunci să fie ascultat, după ce s'a ținut sfat familiar cu membrii familiei și cu

apărătorul, și în acest sfat s'a decis, ce să fasioneze. — Pregătit deci, ce să răspundă — și nu condus de adevăr, — apol a mărturisit, că el e nevinovat, dar dacă faptele sunt contra lui, el se supune legii. (Întrebați — vă rog pe dl G. Savici și pe dl dr. St. C. Pop!)

Dacă o astfel de purcedere e conformată moralei și cinstei bărbătești, dacă așa se crește un popor și totuș sare cineva întru apărarea unui astfel de om, o poate face, noi însă nu, ci numai un dispreț putem simți față de protopop și de apărătorii moralei lui.

Publicul va decide, că în biserică are oare loc o astfel de morală, sau nu, de aceea am recurs la publicitate și nu din ură. Poate să fim noi prea gingași și cu fumuri de a ne crede mai buni decât alții, dar publicul românesc și iubitor de biserică, — dacă nu consimte cu noi, — ne va învăța, că morală e aceea, ce o propagă »Renașterea«, că la un preot îi este iertat a predica: »nu omori« dar a face contrarul, da, că nu e incompatibilă mâna cruntă cu sfințenia altarului, cu dogmele creștinești, cu canoanele; că preotul poate minți când și cu n îi place în public, că el este admis canoniceste la beție, la purtarea și folosirea armei d'în înbuibare, la descântece imorale în mijlocul simplelor călegătoare, și la altele. Dacă ne convinge cineva, că așa trebuie să fie morală și poporul român la astea trebuie învățat, că un astfel de om e popă cu morală și credință adevărată, asigurăm înreaga lume românească, că ne tragem consecvențele și ne vom păstra convingerile și credința noastră, dar nu mai luăm la răspundere pe nimenea și ne rugăm de iertare pentru molestarea publicului cu morală noastră, pentru cauza și motivele din cari am purces în aceasta afacere.

Tot așa ne vom retrage dela orice acțiune publică, dacă cineva, — măcar și »Renașterea«, — ne va dovedi, că noi urmărim scopuri individuale și de clică. Dăm teren ori și-cui, — prieten și neprieten — și deplină libertate, ca în public să dovedească — cu date, nu cu procese de intențiune, — ce scopuri personale urmărim și că aceste scopuri sunt motivele mișcării noastre »barbare«. Dăm teren liber ori și-cui, să dovedească, că întreagă inteligența, care nu profesază morală »Renașterei« și a dlui protopop, e slabă, e de nimica și numai protopopul e om de omenie. Dacă aceasta o poate dovedi cineva — și nu numai aruncă vorbe în aer, — și crede cineva de posibil, că noi suntem oameni de nimica, sper, că soții mei de principii vor fi cu mine și ne vom ruga de iertare pentru cutezanța noastră.

Întreb însă și până atunci, că dl George Savici, care e membru în direcțiunea »Lipovenei«, e episcop primar, e notar activ în Lipova, proprietar de casă și de un nume cu omeuie purtat și stimat, a fost apoi prietenul intim al protopopului și s'a putut în trecut lauda și cu deosebita și pronunțata stimă a dlui dr. St. C. Pop, care văzându-i, că nu mințește, că jură numai pe adevăr, l-a felicitat, cel puțin la suprafață, care nu are familie afară de doamna sa și e bine văzut ori și unde întră, — ce scop personal urmărește dl notar?! Ziceți, că vrea să fie protopop, căci alta nu mai puteți zice. Noi însă o știm dela el, că a fugit de Dvoastră, de oarece nu a voit să se înecă în aerul moralei Dvoastră.

Fratele său, dl Aurel Savici, e proprietar de casă, de vii, e cassar la oraș, la un institut de bani, om care întotdeauna și în pozițiunea lui de supus, și-a păstrat independența personală și a convingerii. E membru în comitetul de supraveghere la un institut de bani. Nu e figură de a râvni la preoțe și așa nici protopop nu vrea

să fie, dar nici neamuri nu are cu de aceste aspirațiuni. Ce caută deci?

Dl G. Antonovits, sârb de origine, dar credinciosul bisericii române din Lipova e cunoscut binefacător, proprietar la o așa avere sigură, cum nu posede »Lipovana« și aderenții protopopului toți la oaltă și om, despre care așa se vorbește »pre la noi«, »ăsta e domn adevărat«. N'are pe nime, afară de un frate materialcește așa situat, ca el, iar altul membru al gardei împărătești din Viena. Ce ură, ce dușmănie purceasă din motiv personal poate să-l conducă pe acest domn și ce scopuri poate urmări?

Ieșiți dlor contrari și dovediți, că e imoral, că urmează scopuri nepermise și eu mă închin. N'a învățat teologia, nici morală, nici dogmatica Dvoastră, prin urmare preot nu poate fi și așa nu poate avea scop cu protopopia.

Căutați motive disqualificatoare la dnii Gr. Marienescu, fratele marelui român dr. Atanasie Marienescu, la Serb sen. și iunior — veri buni de ai magnatului și consilierului aulic G. Serb, — spuneți, ce motive l-au condus și ce scop urmărește oficianul de la jud. regească, Emil Pașca, pe care »Lipovana« de oarece și el eră să se înecă în aerul moralei aparată de »Renașterea« și a fugit de acolo, l-a înfundat fără ură, fără dușmănie, numai din dragoste creștinească cu execuție acum 3—4 zile și îl pune la licitațiune cu scopul — de bună samă — de a-l ajutură pentru că s'a atașat noauă.

Pe dl coleg dr. Missits — descendentul unei familii nobile — în timpurile sale susținătoare a bisericii din Lipova și nepot al dlui George Serb — n'am lipsă a-l apăra. Acea creștere ce a primit o, acel caracter firm, care l-a dovedit ca om tînăr încă, fac să dispară ori-și-ce presupunere și invinuire, că ar purcede din dușmănie, ori cu scop imoral. De »Lipovana« n'are lipsă, căci ar fi putut fi agreatul dlor contrari, dacă ar fi putut accepta morală lor. N'are neamuri de ale câștigă protopopie și sunt firm convins, că nu invidiază nici dela colegul dr. Cioban nimic odată, ca să i-se poată zice drului Missits, nu de prota, ci de dr. Cioban i e frică, că îl întrece în iscusimea advocațională, în purtarea de asociare, în fineță și colegialitate, și de aceea lovește în protopop. — Nu! Ce amar urmărește dar, la ce clică e părtaș?

Dl dr. A. Halic a fost prietenul intim al protopopului. Eră să se dueleze el cu doi contrari de ai protopopului, fiind sincerul și aprigul lui apărător. Că ce l-a îndemnat, să-l părăsească, va ști protopopul și el. Doar s'a scârbuit de morală dovedită de protopop și sub durată alegerii de episcop? Meșteșugul nu îl poate lua, pentru ce apoi să îl dușmănească pe protopop, și nici nu l-a luat, dar nici scopuri private nu își ajunge, dacă nu Voicu Hamsea va fi protopop. Ce-i trebuie dar? De ce e clicăș, de ce și ce scopuri urmărește? Răspundă, cine are dovezi resturnătoare. Acestea sunt răspunsurile.

Ar fi în fine să îmi fac critica mea. Departe de mine. Ba mă dau de păcătos. Păcatele mi-le vor ști foștii mei principali dr. Ioan Suci, dr. St. C. Pop și apoi dr. N. Oncu, R. Cioregar și însuși P. S. S. dl Episcop al Aradului sub a căror privire am crescut. Spună dlor, că eu sunt condus de ură neomenească și urmăresc scopuri mârșave și eu cunosc apoi bună cuviință față de ei, față de lumea românească și nu voi molestă mai mult publicul cu nimic.

Până atunci însă răsping cu toată energia sufletului meu acuzele aduse la adresa mea și a consoților mei.

Dovediți dlor contrari și moralizatori, dar nu aruncați vorbe goale!

Să fim însă noi toți nevrednici de a critica pe protopop și să cerem delăturarea lui, nici atunci nu aveți să judecați afacerea după persoane, ci ju-

decați fapta însuși! Judecați, oare ertat e, că în biserică să domineze aceea morală, ce voește protopopul și aderenții lui să o introducă, sau nu. Eu cred, că acesta e obiectul discuției și nu persoanele, nu motivele, nu scopul nostru, dacă îl aflați de mârșav, pentru că știți și D-voastră atăta, că și în oameni așa răi și netrebniți ca noi poate să fie ceva și bun, doar chiar motivul, cauza și scopul mișcării noastre din aceasta afacere.

Nu pot să consimt cu »Renașterea« nici în aceea, că pe noi nu ne privește faptul, ci numai pe protopop și pe familia Putici. Să mă ierte »Renașterea«, dar e vorba de un cap, de un conducător bisericesc, e vorba de »popa« meu și atunci cred, că am drept să îmi aleg preotul dela care să primesc sfintele taine, învățătura creștinească, morală și în caz de desperare întărire în credința atotputerniciei lui Dumnezeu și a fericirii de veci, și am drept să mă întorc cu dispreț dela un preot, care profesază morală și dogmatica dlui Voicu. Dacă dl Voicu Hamsea era așa un simplu muritor, ca mine, numai unui nebun îi venea în minte să se ocupe cu treburile lui, dar e vorba de un preot, de protopop, când înceată nepăsarea și eu nici decât nu mă pot împăca cu idea, — fie »Renașterea« ori și cât de supărată, să am un așa protopop și dacă mă apăr de el și îl dau »Renașterei« și prietenilor lui străini de neamul românesc spre a se fericii cu el, să se afirme și despre mine și despre mine și despre soții mei de principii, că suntem conduși de ură barbară, de scopuri mârșave, aceasta e o acuză nebazată, nedeamnă de care în internul său îi va părea rău și dlui autor din »Renașterea«, care zice, că nu ne cunoaște — nici pe noi, nici împrejurările noastre (mai de aproape), dar ne critică în mod neobișnuit.

Regret, On. Redacțiune, că a trebuit să vă molestez cu șirele mele, — mai lungi poate decât am voit — dar am voit să dau prilej publicului să se gândească, cum ar putea fi aceea posibil, că numai dl Voicu să fie om nevinovat, iar o întreagă inteligență, — și când spune numai adevăruri, care s'au dovedit cu sentință dela forul criminal, — e lipsită de cele mai esențiale însușiri omenești, și cum poate fi destrăbălare morală din partea noastră aceea când noi laicii venim să apărăm sfințenia altarului față de un protopop, care a nesocotit-o și față de prietenii lui de o morală și un principiu cu el.

Vă mulțumesc pentru ospitalitate și pentru dragostea dovedită și până acum față de cauza aceasta, care nu e cauza noastră, ci e cauza publicului românesc, a întregii biserici ortodoxe.

Al onoratei Redacțiuni:

Lipova, la 20 Decembrie 1907.

dr. Alexandru Marta,
advocat.

Mișcarea culturală.

Rostul »Hilariei«. Alegându și în zilele acestea societatea »Hilaria« președinte în persoana însufletitului naționalist dr. Aurel Lazar i-se impune acum cu atât mai mult, cu cât stă în fruntea ei un bărbat tînăr, dornic și capabil de muncă, a lucra mult și intensiv în interesul culturii noastre românești. Persoana președintelui, cel puțin, promite a asigura succesul societății; natural că toți membrii trebuie să-și dea concursul lor. De altfel felicităm pe tînări pentru alegerea bine reușită.

După cum suntem informați, »Hilaria« va aranja o mare serată literară-muzicală, și cu dans, în primele zile ale lui Martie, 1908.

Delegațiile.

Partidul kossuthist nu mai combate delegațiile.

Delegațiile s'au întrunit ieri în Viena. Delegația ungurească a sosit aseară la orele 8 cu acceleratul despre Budapesta și la 9 ceasuri ea a ținut prima ei ședință.

Partidul kossuthist a trecut cu prilejul acesta prin ultima sa prostituție politică. Delegațiile au fost totdeauna punctul atacurilor celor mai violente din partea partidului. Acum unul dintre cei mai vajnici kossuthiști, Barabás, a fost ales președinte al delegațiilor, iar alt corifeu kossuthist, Holló a declarat că partidul recunoaște instituția delegațiilor.

Supt președinția lui Bohus Zsigmond a fost ales președinte al delegației Barabás Béla, fanfaronul Aradului.

Președintele Barabás mulțamește mișcat pentru onoarea ce i-s'a făcut.

Holló Lajos declară în numele partidului kossuthist că conlucrarea lui în delegații se unește în mod necesar cu principiile partidului, întru cât orice partid constituțional trebuie să respecte legile până la abrogarea lor. Socoate că ar fi mai bine, dacă parlamentele celor două țări ar legiui singure asupra afacerilor ce cad azi în competența delegațiilor. Dar odată ce partidul kossuthist va ajunge să-și realizeze principiile, instituția asta încă se va schimba.

După aceasta delegația s'a împărțit pe secții. Au fost aleși pentru secțiunea afacerilor străine 27, în secțiunea afacerilor interne 29, în secțiunea pentru marină 12, în secțiunea financiară 14, în secțiunea de supraveghere 7 membri.

Delegația austriacă.

Delegația austriacă s'a întrunit tot ieri în Viena. Președintele delegației a fost ales deputatul Fuchs, iar vice-președinte Madeisky membru în camera seniorilor.

Ministrul de externe baronul Aehrenthal a depus proiectul bugetului pe 1908 și proiectul de indemnitate pe trei luni.

Înainte de ședință delegații nemți și slavi s'au ajuns ca la președinție să se alterneze un deputat slav cu unul german.

Bugetul comun.

Pozițiile bugetului comun sunt următoarele: Ministerul afacerilor străine: 13,964,547, ministerul de războiu: 377,216,164 de cor. (armata 319,931,164, marina 57,285,000) ministerul de finanțe 4,654,246 și controlul 330,646.

Partea Ungariei la cvotă este de 90 milioane 98 cor. și 28 fil.

Din străinătate.

Nouii nihilști arestați. Poliția de stat, a prins în Filanda șase nihilști periculoși, dintre cari trei bărbați și trei femei. Unul din ei s'a dovedit c'ar fi fost urzitorul celor mai multe atentate îndreptate în contra țarului.

Se crede că polițiștii vor reuși să afle dela cei prinși numele celorlalți nihilști, de a căror urmă nici nu s'a putut da până acuma. Știrea aceasta a produs mare senzație în întreg orașul. Publicul așteaptă cu încordare rezultatul cercetării poliției.

Turburările din Persia. Din Teheran se telegrafează, că tulburările din Persia devin tot mai acute. Viața Șahului e periclitată. Ministrul de externe s'a pus în legătură cu St.-Petersburg, ca în caz de lipsă de trupe să capete un ajutor de acolo.

Agitațiile se înăspresc tot mai tare. Partidele îndușmănite zilnic se ciocnesc.

Ieri a fost o luptă crâncenă între regaliști și liberali. Poliția numai cu mari greutate a izbutit să împrăștie pe răsculați.

Șahul ar dori mult să disolve parlamentul, dar e frică de urmări. De aceea a chemat la sine pe președintele adunării să-i ceară sfaturi. Dînsul se teme să nu izbucnească o răscoală generală în toată țara.

În acest caz, puterile străine ar putea pune foarte ușor mâna pe Persia.

În urma turburărilor din toată Persia Șahul a cerut demisia cabinetului său național, însărcinând în același timp pe partidul regalist cu formarea noului cabinet.

În țară domnește mare fierbere. Pretutindena se întâmplă ciocniri sângeroase între reacționari și polițiști.

Revoluționarii desvoltă o agitație febrilă, ca să răstoarne dinastia actuală și să proclame republica.

Șahul Persiei, neavând încredere în armata sa, a cerut intervenția puterilor străine.

Populația țării se teme de o eventuală intervenție anglo-rusă.

Un schit românesc incendiat. După cum anunță ziarul bulgăresc »Vocerna Posta«, schitul românesc »Potomia« din insula Tasos, dependente de mănăstirea românească, Prodrom din Sf. Munte, a fost incendiat de antărții greci.

Detalii lipsesc.

SOCIALE.

Bihoreni.

Dintre ținuturile românești Bihorul și Sătmarul au avut până acuma un nume mai rău. De mult timp ne obișnuisem a vorbi deja despre poporul de acolo ca despre un popor care nu mai e cu totul al neamului întreg. O jale adâncă ne cuprîdea totdeauna când ne gândeam la stările de acolo: nici o mișcare națională, nici un deputat național.

Cât privește însă Bihorul el s'a deșteptat și se deșteaptă mai repede decât am fi crezut. Iar că lupta națională-culturală, care s'a început acum în Bihor, se poartă cu energie: că în timpul din urmă bihoreni au reportat învingeri destul de frumoase la congreagație, că în Oradea mare s'a pornit o sănătoasă mișcare culturală, meritul o are inițiu de toate firea, caracterul acestui popor.

Mi-s'a dat ocazie de mai multe ori a cunoaște mai de aproape pe bihoreni, înțeleg mai ales țărănimea de acolo. Ei bine: m'am așteptat să găsesc după cum eram informat până acum, un popor demoralizat, laș și fără deosebite calități intelectuale. Chiar dimpotrivă însă am găsit în poporul bihorean o materie nobilă, care trebuie numai prelucrată!

Bihoreanul are două calități mari: curaj și istețime. Pornit odată în luptă bihoreanul are destulă tărie a înțelșneia lupta: însufleșirea lui nu e foc de paie, ci se transpune totdeauna în muncă serioasă. Iar cât privește însușirea bihoreanului de a nu se da napoi dinaintea unei certe sau bătăi, de a fi »vitez« între orice împrejurări, aceasta provine nu dintr'o nervositate bolnăvicioasă, — cum o putem observa la bănățenii de sud, cari sunt cei mai renumiți bătăuși, — ci e o calitate reală a bihoreanului. Am auzit spunându-se că poporul din Bihor e mai energic, mai viteaz, fiindcă sîng le lui e amestecat cu sînge unguresc. Nu e probabil să fie așa; la tot cazul însă contactul de mulțori dușmănos cu unguirii mai focoși, energici și — bătăuși i-a făcut pe bihoreni să se aperse cu aceleași arme.

În toamnă s'a făcut sfințire de biserică într'un neînsemnat sat din Bihor, un sat situat aproape de tot de granița apuseană a românismului. Am avut o surprindere plăcută aici: tîtorul bisericeii, un român cu temperament, ne a pus în uimire cu cunoștințele lui — literare. Cita din toți poezii români, cunoștea opuri mai nouă și susținea chiar discuții. Un simplu țaran, și încă din — Bihor...

Altădată am vorbit cu un țaran fruntaș din Tulca, un sat mare de lângă Salonta, care până acum era — kossuthist. A fost destul o singură adunare populară în sat, ca să-i recheme pe tucani în sânul partidului național. Fruntașul mă

asigură jurînd că, »nu mai are cecăută Kossuth la noi în sat...«

○ plîngere avem însă împotriva bihorenilor, mai ales a fruntașilor din Bihor: din Oradea-Mare și Beiuș, și aceasta e: să se lucreze mult mai intensiv și mai mult pe terenul *social și cultural*. De atîtea ori am spus-o: nu e destul a fi bun român numai în lupta politică, ci trebuie să ne concentrăm atenția și puterile și în lupta culturală! În nici un ținut românii nu vorbesc atât *ungurește*, ca în Bihor. Se vorbește în familii românești ungurește, limba românească e maltratată în chipul cel mai barbar și sunt puțini acei fruntași bihoreni cari își dau silințe a-și câștiga și o cultură românească...

Ca pretutindeni la noi și în Bihor sunt multe încă de pus la cale; mai multe doar decât poate ori unde. Avem însă speranță în masa compactă a celor 220.000 de români, cari locuiesc pe teritorul acestui comitat uriaș, și în calitățile destul de frumoase, etnice și morale, ale țărănimei noastre de acolo.

Dacă se va lucra, vom avea și acolo succese și proxima oară Bihorul va putea trimite patru-cinci deputați naționali în cameră. M. R.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 21 Decembrie n. 1907.

— **Sfântul Nicolae în București.** Ziua de sfântul Nicolae a fost o zi de sărbătoare deosebită pentru publicul bucureștean: ziua micului prinț Nicolae. În toate bisericile din capitală și din țara întregă s'au celebrat liturgii speciale întru sănătatea prințisorului. La mitropolie a fost un Te-Deum mare, la care au asistat și miniștrii. Întreg cabinetul a prezentat apoi, la palatul dela Cotroceni, prințesei Maria felicitările guvernului și ale țării. O altă delegație, compusă din ofițerii batalionului 5 de vînători, a felicitat prințul moștenitor Ferdinand și micul prinț Nicolae. Acesta din urmă a primit și un cadou frumos din partea ofițerilor: un drăguț costum de vînător. Prințisorul Nicolae s'a fotografiat apoi, în costumul primit, stînd în mijlocul ofițerilor. Registrele dela palatul Cotroceni au fost acoperite cu mii de iscălituri ale cetățenilor.

Toată ziua și apoi seara capitala, și mai ales Calea Victoriei avea un aspect sărbătoresc.

— **Atacurile dlui Stefan C. Pop.** În chestia atacurilor dlui Stefan C. Pop îndreptate contra »Tribunei«, »Lupta« de azi publică următorul comunicat:

»Dl Ștefan C. Pop, deputat dietal, a supus chestia atacurilor îndreptate de »Tribuna« în contra sa, aprecierii clubului naționalist. Clubul deputaților naționali a fost și este de părere, că între împrejurările actuale nu este cu cale a intra în polemici ziaristice, cari numai în dauna cauzei naționale pot fi. Nu ar fi deci cu cale, ca dl Pop să intre în polemici ziaristice, cu atît mai vîrtos nu, că ținuta d-sale în chestia Vaida a fost la timpul său aprobată de club.

Suntem însă autorizați să declarăm, că afirmațiile »Tribunei«, în ce privește expresiile folosite de dl Șt. C. Pop în redacția »Tribunei« despre dl deputat Vaida, — nu corespund adevărului.

Foarte bine, n'avem nimic împotriva aplanării în felul acesta a chestiei dlui Pop. Nu ni-a făcut din capul locului plăcere să ne bălăbănim cu domnul C. Pop și dacă l-am combătut cu asprime chiar, am făcut-o provocați fiind și din motivele cele mai desinteresate. Dacă onoratul club era de părerea că între împrejurările actuale polemiciile ziaristice numai strica ne pot, să nu fi găzduit proza plină de invective a domnului Ștefan C. Pop la adresa noastră — căci aceea era un atac — mai mult, să fi reglementat din capul locului pe membrul său uitat de sine, căci dacă presa noastră e dator să evite cu îngrijire disensiunile, asta nu înșamnă atîta, că d'aci încolo e liber terenul pentru orice fapte detestabile: presa e obligată să-și ție gura! Trebuie să știe dl Pop că cheltuește nu numai din reputația sa ci și din a altora în momentul, când în calitate de deputat național s'aruncă, cum s'a aruncat d-sa într'o chestie atît de odioasă, de tristă și de urîță cum e aceea în

serviciul căreia s'a pus. Nu e un spectacol curios, ca, în opoziție cu toți aderenții sinceri și credincioși ai partidului nostru național din Lipova cari au luptat și luptă cu noi alături, tu, deputat național să te faci îndrăznețul campion al încercării — din două puncte de vedere detestabilă: moral și național, — de rehabilitare canonică și preoțască a protopopului Voicu Hamsea, care — să lăsăm chiar la o parte crima — seștie, niciodată n'a fost aderențul partidului național.

Poftiți, on. club și cetiți scrisoarea din numărul de azi a dlui Alesandru Marta din Lipova care este un om cel puțin atît de integru ca dl Ștefan C. Pop, care a fost candidat național combătut de dl Hamsea în cercul Lipovei, din care vă puteți convinge despre clientul dlui Pop, ca în urmă să vă convingeți și despre dl Pop și rolul său în aceasta afacere.

Cât pentru chestia Vaida, suntem autorizați chiar din partea unui domn deputat să declarăm că comunicatul afirmă o inexacitate. Clubul n'a aprobat »la timpul său« cum se zice în comunicat, ținuta dlui Pop în chestia Vaida, din o sută de motive, dintre cari noi ne îndestulim cu celce ni s'a comunicat unul: că de atunci clubul n'a ținut nici o ședință. Celelalte le lăsăm deocamdată.

Mai rămâne în fine negarea dlui Pop că terminii ce i-am atribuit a-i fi roștii în redacția »Tribunei« despre dl deputat Vaida — nu corespund adevărului. Nu întîndem vorba și lăsăm discutarea chestiei pentru alte vremuri. Mincinoși însă nu putem rămânea. Și d'aceia 3 membri din redacția noastră și un fruntaș înafară de redacție, suntem hotărîți să opunem tăgădei dlui Pop cuvîntul nostru de onoare, jurămîntul nostru dacă vrea, că ceace am afirmat despre dâ isul că ni-ar fi spus în chestia Vaida, era, din condescendență față de dl Vaida desigur, numai palidul reflex al cuvîntelor sale din seriile memorabile când ne căuta prin redacție, desgustându ne pînă în suflet cu modul d-sale de a privi, în momentele acelea mari, afacerea și persoana dlui Vaida.

Cu aceasta credem a fi terminat deocamdată.

— **Duelul Wekerle—Polónyi.** Duelul acesta preocupă și pasionează acuma toată lumea politică.

Pe culoarele camerei deputații nu discută altceva decât afacerea asta.

Primul-ministru Wekerle a numit martori în persoanele lui *Bolgár Ferencz*, secretar de stat și *Gulner Gyula*, fișpan.

Polónyi nu a găsit martori atît de ușor. Dar în sfîrșit au primit baronul *Kaas Ivor* și deputatul *Hencz Károly*.

Știrea că primul-ministru ar fi prezentat, conform uzului, demisionarea sa M. Sale nu se confirmă. Ea este cel puțin prematură. Duelul încă nu-i pozitiv. Între martorii celor două părți tratativele se fac acuma.

În ședința de ieri a camerei Wekerle a fost primit cu ovațiuni din partea coaliției. Cunoaștem valoarea morală a acestui fel de ovații. Aceleaș, palme au aplaudat acum sunt vre-o 10 luni când Polónyi, pe atunci ministru, acuzat de Lengyel și-a făcut apariția în incinta camerei.

— **Protest energic.** Studențimea universitară română, slovacă, ruteană, sârbă, croată, rusească și cehească din Viena, despre a cărei adunare de protest, ținută la 9 Decembrie a. c. am vorbit deja, a trimis guvernului și parlamentului ungar un protest energic contra tirăniei maghiare, contra regimului păcătos, a căror urmări, cari te indignează, au fost Panade, Cristian, Cernova...

— **Z. Bârsan la Oravița.** Comitetul corului român din Oravița, scrie »Progresul«, a luat angajamentul de a sprijini după vrednicie pe artistul nostru *Z. Bârsan*, care va da în Oravița din 19 pînă la 27 Ian. 1908 un ciclu de reprezentațiuni, tot cu piese nouă, nevăzute pîn'acum în părțile noastre. S'a format și un comitet aranjator. Nu ne îndoim că publicul nostru, iubitor de teatru românesc, îl va primi, ca și pîn'acum cu brațe deschise.

— **Conferențele despărțământului Sibiu al Asociațiunii.** Dumineca viitoare la orele 5 seara dl profesor seminarial Ioan Lupaș va ține o conferință despre: »Triumful ideilor moderne asupra cugetării medievale«.

— **Exemplu vrednic de laudă.** Părintele I. Ștefănuț din Mândruloc ne scrie următoarele:

Corporațiunile noastre parohiale în ședința de ieri, au urcat salariile învățătoresți la minimumul legal de 1000 cor. pentru ambii învățători, stabilind totodată și cuin-cuenalele și banii de cuartir cu câte 200 coroane.

— **Prelegeri pentru popor la Mândruloc și Cicir.** Măne, Duminecă în 22 l. c. dl profesor N. Mihulin va continua seriile conferințelor sale în comunele de lângă Arad. Înainte de prânz la orele 11, după oficierea serviciului divin în biserica din Mândruloc poporul se va aduna în localul școlii pentru a asculta prelegerile sale cu proiectograful despre *beție* și despre *mătăsărit*. După prânz la orele 3, dânsul va repeta prelegerile sale în localul școlii din Cicir. Nădăduim că toți vor alerga să asculte interesantele conferințe.

— **Un învățător român persecutat.** Primim din Halmagiu o scrisoare mai lungă din care extragem următoarele:

Dela alegerea de membri comitatensi în cercul Ciuciului dl Nicolae Magier, inv. în Vidra, e șicanat încontinuu de organele administrative de aici pentru ținuta lui bărbătească la alegere și pentru cutezanța (?) dsale de a lucra pe față pentru reușirea listei naționale. Cel mai aprig persecutor al domnului Magier e scriitorul cancelariei din Ciuciu, Rusz Béla, mâna dreaptă a notarului român (?) George Ionescu. Acel Rusz Béla a început a-l ponegri în toate părțile pe dl Magier, ba a mers până acolo cu îndrăzneala sa că a făcut arătare încontra lui la inspectorul regesc de școale — invinuindu-l de neglijarea prelegerilor și că nu face *progres în școală cu limba maghiară etc.*, — de unde a și fost trimis un anumit, Kerner, însărcinat al inspectorului pentru a face cercetare. Acesta s'a interesat și asupra pretenției declarații, — făcută de inv. Magier — despre »România până la Guravălii«. Dl exmis inspectorial și a isprăvit lucrul și a plecat, lăsând pe denunțanții Rusz și Ionescu mângându-și burțile de bucurie că inv. Magier azi mâne va fi suspendat din post, iar dânsii vor fi preamăriți pentru serviciul făcut »ideii«, cel dintâiu, mai mult, încununat cu titlul de sub-notar. (Da, — »când vor fi Paștele — Joi«, vorba lui Tecuța din Vidra.) »România până la Guravălii« i-a adus învățat. Magier un proces de »agitație contra statului«, care s'a și desbătut la pretura din Halmagiu, unde toți martorii au depus contra acuzei nebazate, aruncată asupra inv. Magier de dr. Román István avocat în Halmagiu (fostul președinte al alegerei congregaționale din Ciuciu), afară de învățătorul pensionat Costina, (fratele de cruce al lui Román) din Halmagiu, care a dat prin asta dovadă de cea mai sinceră colegialitate (!?). Pretura în urma acestora a transpus chestia la tribunalul din Arad.

Și toate aceste colegii dlui Magier, învățătorii și preoții din cercul notarial Ciuciu — le privesc cu mâinile în sân, lăsând ca un scriitor de cancelarie să-și bată joc de vaza școlii noastre.

— **Necroloage.** Constantin Crețioescu, cassier la banca »Sebeșana« a încetat din viață Marți la orele 8½ seara, în etate de 66 ani. Osemintele defunctului s'au depus spre odihnă veșnică Joi în 19 Decembrie la orele 2 p. m., în cripta familiară din cimiterul bisericeii gr. or. din Sebeșul-săsesc. Dormi în pace suflet blând!

— **Măriuță Tipuriță,** născ. Stănilă, Luni în 16 Decembrie 1907, în etate de 21 ani, după scurte, dar grele suferințe și-a dat nobilul ei suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte s'au înmormântat Joi în 19 Dec. la orele 1 p. m. în cimiterul gr. or. din Vale. Dormi în pace suflet blând! Vale, în 18 Decem.

1907. Pe defuncta o deplâng: Const. Tipuriță ca soț, Mihăilă fiu și Mihăilă și Stana Stănilă ca părinți.

Trimitem celor întristați condolențe.

— **Pentru cei lipsiți de vedere.** »Societatea regnicolară pentru îngrijirea orbilor« face apel la toate inimile bune ca să-și deie obolul lor pentru ajutorarea celor lipsiți de darul vederii, făcându-le astfel și acestora câteva clipe vesele de sărbătorile Crăciunului. Contribuirile să se trimită pe adresa: Kisbirtokosok orsz. földintézetéhez V. Géza u. 2. sz. Budapest.

— **Vind hârtie de scrisori în cutii mai avariate pe lângă prețurile cele mai modeste.** Noutăți de hârtii de scrisori și cărți ilustrate, mai ales de sărbători. *Kerpel Izso*, librărie și papetărie, în Arad.

— **Paltoane de piele tocite se văpșesc în colorii închise, trainice în fabrica de văpșit haine a lui Haltenberger Béla.**

— **Va avea sărbători de Crăciun fericite și neuitate acela, care-și va comanda un gramofon de-al lui Tóth József.** Catalog cu prețuri trimite ori-cui gratuit și porto franco Tóth József, mare magazin de gramofone Szeged, Könyök utca.

In chestie personală.

»Lupta« de azi publică următoarea:

Declarațiune.

»Tribuna« în numărul 268 a. c. publică răspunsul domnului Sever Bocu »în chestie personală« adresată dlui deputat dr. Stefan C. Pop. Dl Bocu termină cu următoarele: »Cât pentru laudele înaintea adjuncților d tale, că mă vei nimici, eu sper că te vei răzgândi, îmi vei da totuși pardon ca să trăesc mai departe«. Noi subscrișii aplicați în cancelaria dlui dr. Stefan C. Pop, declarăm pe cuvântul nostru de onoare, că dl deputat dr. Stefan C. Pop nici când nu s'a lăudat, că va nimici pe dl Bocu, nici când cuvinte de acestea nu a folosit în prezența noastră, dar nici noi nicăiri și niciodată înaintea nimărui nu am zis, că dl Pop s'ar fi folosit de astfel de cuvinte, — drept aceea suntem siliți în interesul adevărului a rectifica partea aceasta din scrisoarea dlui Bocu.

Arad la 18 Decembrie 1907.

Ludovic Fazecaș,
cand. de adv.

Alexandru Morariu,
cand. de adv.

Eugen Costina,
jurist.

Față de aceasta declarație las să urmeze următoarele:

Dlui Sever Bocu

Loco.

După dorința dtale constat față de declarația dlui Fazecaș, Morariu și Costina următoarele:

În ziua de 14 Decembrie dl Al. Morariu s'a prezentat în localul redacției noastre pentru a-mi cere restituirea unei declarații a dlui dr. St. C. Pop adresată »Tribunei«. În lipsa dtale, dl Morariu a spus *din însărcinarea dlui St. C. Pop*, și în ton ironic că mulțumește pentru publicarea declarației sale (declarația nu se publicase). În cursul discuției dl Morariu a mai spus că dl St. C. Pop va porni împotriva dtale o campanie și *te va nimici*.

Acuma dl Morariu tăgăduiește în »Lupta«, că ar fi auzit cuvintele acestea dela dl St. C. Pop, având chiar aerul de a provoca aparența că nici nu le ar fi rostit de loc.

Ei bine, indiferent dacă le-a auzit sau nu dela dl Pop, constat *întâiu* că le-a rostit. Mai mult chiar, în două convorbiri ulterioare chiar dânsul *nu a tăgăduit* că le-a rostit și cred că nici acuma nu va îndrăzni să tăgăduiască.

Rămâne a doua chestiune, dacă dânsul le-a auzit sau nu dela dl Pop.

Nu mai țin minte în mod exact dacă dl Morariu a adogat expres, că spune părerea dsale, sau a dlui St. C. Pop, când a vorbit de nimicirea dtale, căci nu am stenografiat textul cuvintelor sale. Dar am avut impresia hotărâtă că dânsul *nu* le spune că dela sine ci ca dela dl dr. St. C. Pop (căci de altcum de unde eră să cunoască gândurile și planurile acestuia decât dela dl St.

C. Pop?) și am socotit de cuviință să ți-le comunic d tale ca unui coleg de redacție.

Arad, 22 Dec. 1907.

Gh. Popp.

N'am dela mine nimic de adăogat. Nădăduiesc însă că tinerul Morariu, care a iscălit declarația de sus și care a avut curagiul să mă apostrofeze și în public își va cere după aceasta scuzele tot în public. Dacă nu o face, treaba d-sale. Eu n'am nevoie de ele, dar cred că d sa — da. Din partea mea am terminat.

Sever Bocu.

Ultime informațiuni.

Revoluția din Persia.

În mai multe orașe din Persia șahul a fost *detronat*. Bazarele au fost închise. Agitația în unele orașe, mai ales în Tebris crește.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 21 Dec. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	26 44—26 46
Secară pe Apr.	24 30—24 32
Ovăs pe Apr.	16 96—16 98
Cucuruz pe Mai 1908	14 66—14 68

INCHEEREA la 4 ORE:

Grâu pe Apr.	26 50—26 52
Secară pe Apr.	24 36—24 38
Ovăs pe Apr.	16 98—17 —
Cucuruz pe Malu 1908	14 70—14 72

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu	
De Tisa — — — —	24 K. 60—26 K. 30 fil.
Din comitatul Albei — — — —	25 » — — — — 26 » 30 »
De Pesta — — — —	24 » 85—26 » — »
Bănățenesc — — — —	24 » 90—25 » 70 »
De Bacica — — — —	25 » 05—25 » 85 »
Săcară — — — —	23 » 80—24 » — »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 90—16 » 10 »
» de cvalitatea II — — — —	15 » 90—16 » 10 »
Ovăs » » I — — — —	17 » 05—17 » 40 »
» » » II — — — —	16 » 55—16 » 85 »
Cucuruz vechiu	— » — — — — »
» nou	14 » 10—14 » 20 »

Fetele tinere

dacă sunt fizicește slabe, sau dacă sufer numai de boale trecătoare, deja de mult sunt cu toată încrederea față de Emulsiunea Scott, căci are un efect binefăcător asupra dezvoltării lor, acest gustos și ușor de mistuit

medicament întăritor.

Fetele în dezvoltare ar trebui să ia cu orice ocazie acest preparat, când sunt slabe, obosite și indispușe.

Prețul unei sticle originale 2 cor.
— — — — 50 fil. — — — —

Se află în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunei vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Poșta Administrației.

Ioan Rusca, Baia de-Criș. Primim oferta d tale. Dionisie Benea, Țărățel. Trimite-ne textul anunțului din nou, că noi nu l-am păstrat.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

n candidat de avocat

la aplicare momentană în cancelaria sub-
isului.

Dr. George Rocsin,
advocat, Oradea-Mare.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

REMA de față REGINA

re pentru însușirea neîntrecută de înfrumșe-
te la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.
CREMA REGINA curată în timpul cel mai scurt
de orice catifelată. UN BORGAN 140 cor.
PUDRA REGINA se recomandă ca cea mai
înă dintre pudrele cunoscute până acum cu-
sente. Se vind în culoare albă, roză și cremă.
ȘCATULĂ 140 cor,
SAPUNUL CREMA REGINA e sapunul cel mai
toaletă pentru înfrumșetarea feței. O BUCATĂ
) fileri.

De vândut în laboratorul chemical al lui
Temesváry József, apote-
our ..
Szeged, Petöfi Sugár-ut
la Török József, apotecar, Budapest, Király-u.

Fondat la anul 1892.

KAULICH ETEL

BUDAPEST
numai IV.,
Szervita-tér
5, félem.

demulteori deco-
rat, cel mai vechi
și mai plăcut

atelier de corsete

în care se con-
fecționează cor-
sete reform ne-
vătămător să-
nătății, în față
drept, stomacul
il lasă liber, to-
așa și susținea-
rea de piept,
strângătoarea
de foale și de
solduri, susții-
toare de spate,
precum și cor-
sete ortopedice
după moda ire-
centă și solide
pe lângă prețuri

moderate. — Cataloguri ilustrate și îndrumare pentru lu-
area măsurii așa în loc ca și în provincie se trimite gra-
tuit cu porto franco.

VIND

Oltoieri verzi de viță cu rădăcină

losă portalis, Chaszla alb și
roșu, Oporto, Rizling, Szlan-
kamenka, miia cu 160 cor.

Loză netedă Riparia-
portalis, miia cu 9 cor.

Tei înalți de 3—4 metri
100 bucăți cu 60 cor.

Resch Miklós, Ujvidék.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere pro-
venită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce sufer
de podagră ischiasi și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil
de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical
chiar o minune.

Di învățător-director **Z. Szöke Albert** din Pan-
czéleseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit cu mul-
țămită; mi-a făcut o
mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o
durere de măsea, la durere de stomach, la
durere de înțepenirea gâtului și odată la durere
da cap l'am folosit cu deplin succes. Il reco-
mand călduros ori-și-cui, căci e o adevă-
rată binecuvântare pentru cei ce sufer.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la eso-
farea după lucrul greu, la împunsături din
coastă, la scrintituri, la dureri de stomach,
de piept și la dureri de foale etc, după o

singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minunatul **Spirit de gheață** a întrecut
D-Tale — toată aștep-
tarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici
din acest medicament escelent. Cu deosebită
stimă

Kékellő

Josif László, paroch

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite
cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun
și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l reco-
mand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritu-
lui de gheață.

Atkár

Bander Gábor, măsur

E cu neputință a înșira nenumăratele
epistole de recunoștință și mulțămită, prin
cari e lăudat **spiritul de gheață.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența
și marea lui răspândire într'un timp foarte
scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco
ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă
mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inven-
tatorului se află atât pe sticlă, cât și pe
avisul de folosință.

Pe postă numai 3 sticle mari sau 9
sticle mici se poate trimite.

☛ Să ne ferim de imitațiuni. ☛

Sa fondat în anul 1868.

BÁLINT JÁNOS următorul lui SILBERMANN J.

măiestru de cojoace și căciuli, precum și
instituit de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

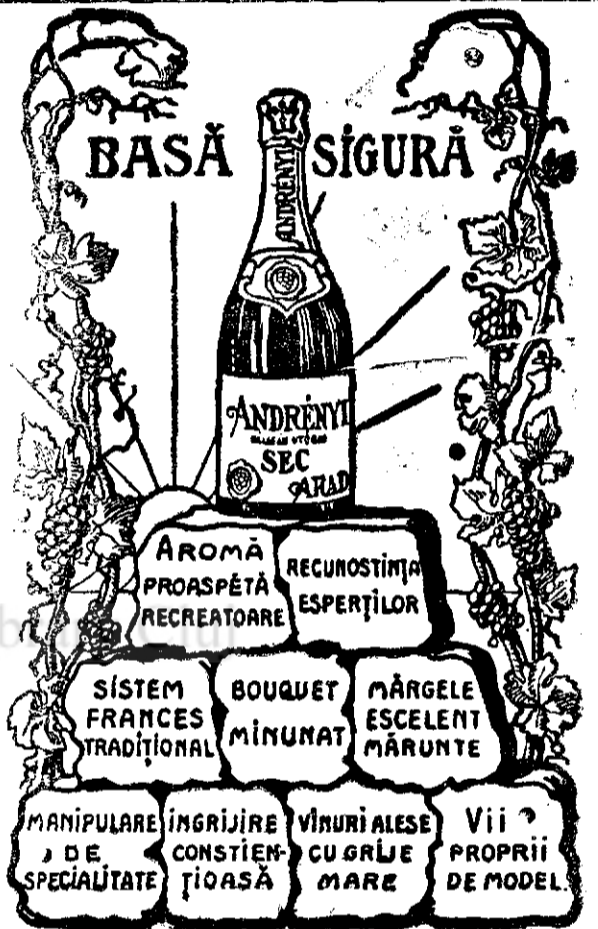
Andrássy-ut nr. 7, peste drum de frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundant ajustat și ot felul u.
de fabricante proprii de
piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și
festite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pă-
nură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de
pălării pentru bărbați și copii
mai departe am piei veritabile din țară și străinătate,
precum perziane KRIEMER, farbuite de Lipsca, precum
și de miel alb.

În institutul meu de plissé se primește tot felul de haine
pentru plissé, din loc și provință.

— Prețuri moderate, serviciu prompt! —
desfacere în mic și mare. — Comandele din provință se execută
prompt și repede.

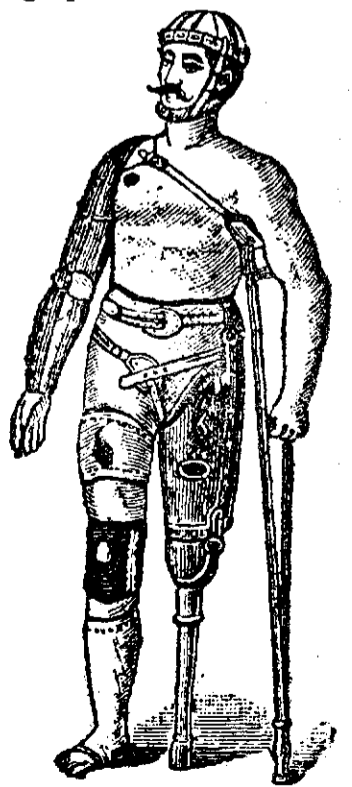
Kemény Mihály, Szeged

Colțul străzilor Iskola și Oroszlány,
fabrică de mănuși și bandage pentru vătămături.

Specialist în banda-
ge pentru vătămături
ciorapi de elastic,
bandage pentru ab-
domen, după siste-
mul cel mai modern
și după măsură.

Mare depozit în
obiecte diferite de
gumă, franțuzești și
englezești. - Cordon
Diana, indispensabil
pentru dame.

Comandele din pro-
vincie se indeplinesc
punctual și repede
- pe lângă prețuri -
moderate.

Curs gratuit de brodărie artistică.

Aducem la cunoștința on. public, că pe pe piața Arhiducele Iosif No. 9, în loc, în localul de prăvălie, am deschis cu începere dela 1 l. c. un

un curs gratuit de tot felul de broderii de mașină,

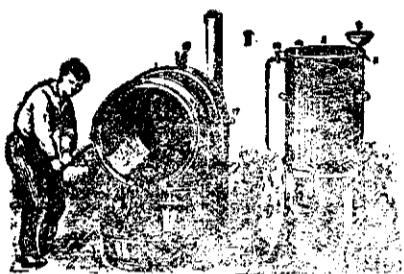
pe mașinile fabricație proprie, așa d. e. broderia lată, cu sutaș, monograme, aplicații, broderie cu fir, și în legătură cu aceasta facem expoziție din aceste lucruri.

La acest curs poate lua ori cine parte fără să plătească nici o taxă, lucrurile manuale sus amintite se pot învăța în scurtă vreme.

Cu stimă:

Singer Co.

magazin de mașini de cusut.

Aduc la cunoștința on. cultivatori de vin, de fructe și a fabricanților de rachiu, că în prăvălia mea se află cele mai noi căldări de fert rachiu, cu prețurile cele mai moderate. Atrag atenția on. public asupra aparatului de răcit în formă de sul sistemul cel mai nou cu țeava dreaptă și încovoiată.

Montarea fabricelor mai mari de rachiu pentru ferberea și rafinarea lui, o execut din materialul cel mai fin și punctual.

Cu stimă:

ENGELTHALLER BÉLA,

fabricant de arămuri.

SZEGED, Lechner tér 10. (Casa propr.)

MOȘTENITORII LUI

TAGÁNYI ISTVÁN

ȘI KISJOLSVAI SZABÓ ISTVÁN

proprietarii de vii de deal

=== își vind ===

VINURILE

din regia proprie exclusiv de

Mădierat, Miniș și Barațca,

vinuri albe și roșie de masă,

=== de desert (aszu) ===

în Arad, strada Batthyányi nr. 24

în localul anume aranjat pen-

tru acest scop și le espediază

în butoie sau buteli în loc sau

în provincie.

Catalog specificat de prețuri se trimite la

=== dorință imediat. ===

Grósz Nagy Ferencz,

farmacia : DEBRECZEN, Șas-u. 8. : farmacia :
cist. : „Arany egyszaru”.

Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă!

Cine voinște să scape de orice soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul **Balzam Regesc** (Király Balzsam) al cărui efect vindecător recunoscut de medici. 1 sticlă mare 2.65 cor. cu îndrumare. 3 sticle mari 6.65 cor. cu îndrumare, porto franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament. Numai există reumă!

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Védjegy.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

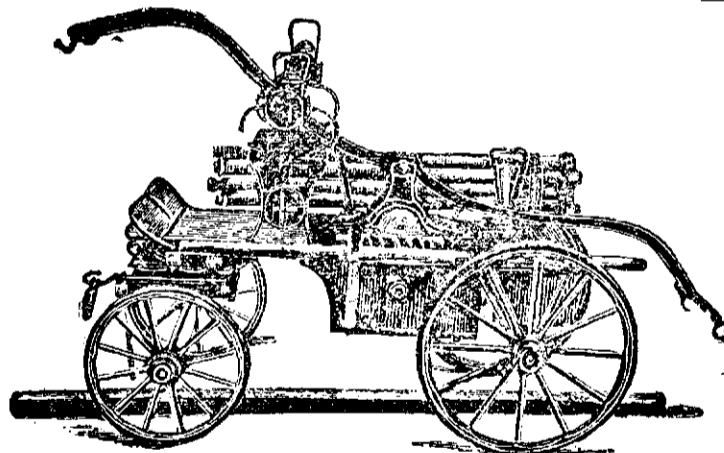
cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT

PENTRU VOPSIREA PĂRULUI

în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

Fondat în 1868.

TEUTSCH GYULA

Prima fabrica din Brașov

de mașini, pompe de stins focul și tot felul de articole de alamă, institut pentru nichelare, magazin de biciclete, mașini de cusut și mașini agricole

Brașov, str. Bolonya-vasut Nr. 9.

- - PROSPECTE - -

despre pompe de apă trimite gratis și franco.

Telefon-Nr. 122.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nrul 20.
(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze

Mare târg de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!

Comande din provincie se efectuează la moment.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bălătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sneuri trupesti sunt atrofați și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au adâncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renunțat în toată țara al Dr.-ului **PALOCZ**, medic de spital, specialist, (Budapesta VII, Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sneurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletesti i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. **PALOCZ** vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, rarele siflice boalele de țevă, bășică, nervi și șira spinării, începăturile de enfuzie a minții, umările marelui și ale sifilicului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceoace privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se tulătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite ficăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminica până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. **PALOCZ**, medic de spital, specialist, Budaposta VII, Rákóczi-ut 10.

Cel mai mare galoniar de mobile și podobe femeiești din țară.

Özv. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

SZEGED.

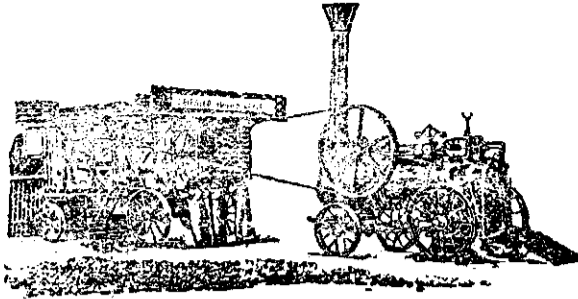
Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

Industria națională!

Să sprijinim industria națională!

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Provisiuni de mașini cu vapor LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

în formă întrebunțată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de plătire foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Vânzare de trăsuri

Se află de vânzare

● trăsuri cu coperiș folosite ●

și alte

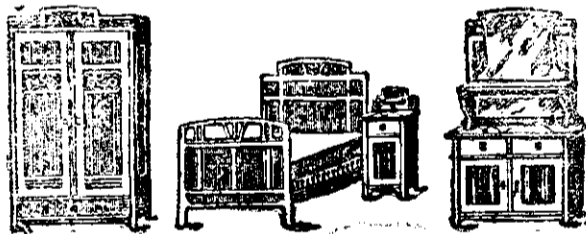
●● trăsuri noi de tot soiul ●●
cu prețuri ieftine.

Se primesc spre reparare — în timp scurt și preți moderat — trăsuri folosite, sau se schimbă.

Olasz Lajos, Arad

fabriquant de trăsuri

Erzsóbet királyné-körút, vis-à-vis de Ipartosfület.

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin isvor de a procura mobile e în **TIMIȘIORA.**

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru mirese, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc., dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru biourouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

În așteptarea comandelor, rămân

cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár

Oravicza

Gyárvaros, 3 király-u. 6.

Fő-utca.

COVOARE

în toate calitățile,

saci pentru bucate, ponyve impenetrabile ștranșuri și sfoară

în cantitatemici și mare se pot căpăta ieftin la prăvălia de articole industriale din Ardeal și Bácska.

Reich B. Károly Fia és Társa.
Arad Andrassy tér 6 (Verbos-ház).

Fabricațiune de specialitate adevărată franceză și americană în ambalagiu original.

Recomandată de medici!

Siguritate necondiționată!

Prețul în valoare de coroană duzina cu 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Noutate de origine americană până acum neîntrecută!

„Silk Finish

Nevertear“

Tinde siguranță completă în urma întinderii și sfinței extraordinare. — Prețul 10—12 cor.

Douts-americans duzina cu 6, 8, 10 cor. Preservativ feminine „Pecssarium oclusivum“, după profesorul Mensinga la ordin medical. Prețul dela 3—5 cor.

Adevărate spongii franceze de siguranță preservativă. Prețul: duzina 6—12 cor.

Nou! Auto vaginal spray: cel mai sigur și mai ușor de preservativ feminin ca specialitate. Multe mii de declarațiuni recunoscătoare! Prețul 15 cor.

Feritivă! Nu vă lăsați a fi influențați prin marfă mai ieftină, pentru că scopului corășpund în adevăr numai preservativele originale americane!!!

Brăul „Diana“ legătoare pentru period. Legătoare pentru pântecuric, sau contra durerilor de stomac. (Servitiu feminin.)

Ciorapi de gumi, contra lărgiri vinelor, preem și la picioarele copiilor. Tot felul de recuzite highienice trebuincioase la îngrijirea și comoditatea bolnavilor. Pe lângă prețuri originale de fabrică.

Cel mai nou catalog se trimite gratis în plic închis și în mod secret.

Se capătă la fabrica de legătoare medicale din

Keleti J. Budapest, IV, Koronaherzeg-u. 17—18

Cei ce se provoacă la anunțul acesta capătă 20% rabat.

În atențiunea medicilor și a barbierilor.

În primul atelier din Ardeal de ascuțit cu putere electrică, se ascuț și se melirează cu prețuri moderate tot felul de instrumente medicale și de barbier. Instrumentele trimise pe postă se ascuț în 24 de ore.

Solicitam încrederea binevoitoare rămân cu stimă:

Exner Sándor

NAGY-SZEBEN.
promenada Bretter.

Asigură-ți viața!

„ANKER“

SOCIETATEA DE ASIGURARE PE VIAȚĂ ȘI RENTĂ.

Agenția principală în Ungaria:

BUDAPEST, VI., DEÁK-TÉR 6. (ANKER UDVAR.)

Din anul 1907 au intrat în vigoare condiții noi, favorabile, pentru cei ce se — asigură — — fără mărirea premiilor —

În 1907, după planul pentru distribuirea dividendelor B) în raport cu premiile plătite s'au plătit în bani gata — 31 72% cașug. —

Averea societății 171 milioane de coroane dintre cari în Ungaria sunt plasate 28,000.000.

— Cărțile de premii se trimit gratuit la cerere. —

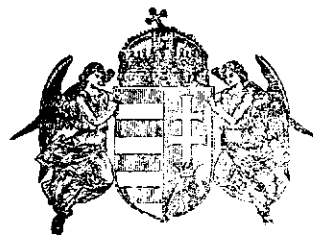
Reprezentant în ARAD, HAVAS és KORNIS.

Asigură-ți viața!

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA

DE CLOPOTE

Fabrica de scaune de fer pentru clopote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

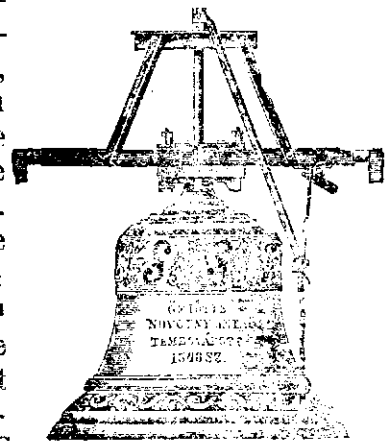
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

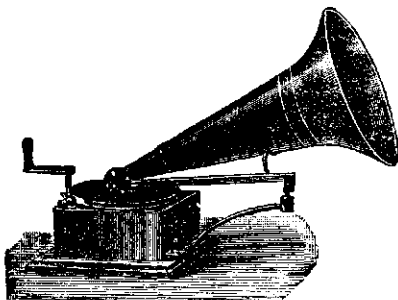
Se mai recomandă apoi pentru facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător — pentru readjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

MAȘINI DE VORBIT
GRAMOFOANE

de la 7 coroane în sus.

Cea mai ieftină sursă de a se procura în Ungaria și România. Inregistrații de cânt și muzică, cele mai celebre cântări ale României, muzica militară și lăutari. Soluri de concert, monologuri, cupluri ș. a.

Tóth József,
Szeged, str. Könyök nr. 3
Mare prăvălie de gramofone.

— Catalog de prețuri gratuit. —

— Cel mai potrivit Dar de Crăciun. —

Correspondență în orice limbă.

Nouă plăci românești!

Forte-pianuri

pianine

vestite în toată lumea,

mechanică engleză, se capătă cu cele mai moderate prețuri recunoscută de cea mai bună măstru-pian din Viena la

— firma —

Reményi Mihály

liferantul de muzicalii la academia reg.

în Budapesta, strada Király nr. 58

lângă „Academia ungurească de muzică“, care acum se edifică.

Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală și provincă numai prin cei mai experți și desteri măestrii și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.

Mare deposit de harmonii europene și americane.

— Prospecte gratis și franco. —

STIMATE DOAMNE!

Comandați numai odată de probă cosmeticul de înfrumșetare

Crema Havasi-Gyopár de dr. Biró

și Vă veți convinge că acest cosmetic minunat îndepărtează imediat piștrurile, petele de ficat și tot felul de erupțiuni de pelea feței, și îi dă o frăgezime tinerească. Un borcan mare 1 cor. Săpunul 70 fil.

Cel mai eficace preparat contra anemiei, lipsa de Tokaji China-Vasbor apetit și nenositare este preparatul alui Dr. BIRO. Are un gust plăcut, întărește și curăță sângele. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil.

„ARANYHARMAT“.

Prin întrebuințarea căruia se poate colora părul în blond-auriu. Acest mijloc e nesticăcios atât pentru păr cât și în general pentru sănătate. Nu vopsește! Nu murdărește! Prețul unei sticle cu îndrumare 3 coroane.

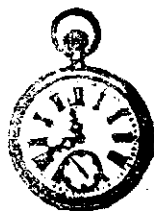
Toate aceste se află în deposit principal la:

Farmacia W O L F F, Kolozsvár.

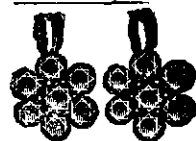
Correspondență particulară în limba română!

IULIU ERŐS

SIBIU (NAGYSZEBEN).

Noutăți în toate soiurile de oroloage, juvaere, articoli de aur și argint, cadouri de nuntă și boțez, inele de fidanțare gata, cercei, lanțuri de oroloage, brățare, utensilii pentru biserici și masă, obiecte de lux de toate soiurile în aur și argint.

Fiecare obiect de aur sau argint e examinat oficios și proba oficioasă vizibilă exact, afară de aceea se garantează în scris, că obiectul e veritabil. Trimitere numai cu rambursă.

Preț-curante ilustrate la cerere gratis și franco.